

การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย โดยใช้อิทธิบาท 4 ในวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม

Development of Thai Writing Skills Using Four Basis for Success in Thai Class of Mattayomsuksa 3, Ladplakao Pittayakom School, Bangkok

ณัฐณรัตน์ คุ่มวงศ์
นพวรรณ นิมรยาลาภ**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยโดยใช้อิทธิบาท 4 ในวิชาภาษาไทย 2) ประเมินทักษะการเขียนภาษาไทยโดยใช้อิทธิบาท 4 ในวิชาภาษาไทย โดยการผสมผสานวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนรวม 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน รายวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาดทดลองสอน จำนวน 9 แผน เวลา 27 ชั่วโมง เป็นเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติพื้นฐานการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการศึกษาพบว่า

1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำหลักอิทธิบาท 4 มาพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย ในรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 78.40/76.84

* สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

2) กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่นำหลักอิทธิบาท 4 มาพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจบทเรียนจุดประสงค์ของการเรียน และชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นโดยการใช้อิทธิบาท 4

คำสำคัญ: อิทธิบาท 4 การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย

Abstract

The purposes of this research were 1. To develop Thai writing skills using Four Basis for Success in Thai class of mattayomsuksa 3. 2.To assess Thai writing skills by using Four Basis for Success.

The sample was mattayomsuksa 3 students in the second semester of the 2015 academic year at Ladplakao Pittayakom School, Bangkok. A class with 39 students was selected by purposive sampling. The research instruments were lesson plans and writing achievement test. The lesson plans 9 items and test were used in class for 27 hours, 3 hours per week for 9 weeks. The data were analyzed by mean and percentage.

The results were as follows: 1. The lesson plans using Four Basis for Success in Thai class of mattayomsuksa 3 had their efficiency at 78.40/76.84. 2. Most students understood the purposes of learning and were satisfied with their Thai class.

Keywords: Four Basis for Success, Development of Thai Writing Skills

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดให้เกิดความเข้าใจกันโดยที่อาศัยระบบกฎเกณฑ์ หลักการใช้ภาษา เพื่อเป็นสื่อกลางให้เกิดความหมาย ความเข้าใจที่คนส่วนรวมเข้าใจตรงกัน หรือเรียกได้ว่าระบบกฎเกณฑ์ หลักการใช้ภาษา การเขียนสื่อสารเพราะฉะนั้นการใช้ภาษาไทยจึงเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551) ที่กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ เขียนย่อความ และการเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับนักเรียนในวัยเรียน ทักษะการเขียนเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้มากที่สุด เพราะคำว่า เขียน คือ ชิดให้เป็นตัวหนังสือ หรือเลข ชิดให้เป็นเส้น หรือรูปต่าง ๆ วาดแต่งหนังสือตามพจนานุกรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 203) ส่วนการเขียน คือ การแสดงออกในการติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยอาศัยภาษาตัวอักษรเป็นสื่อ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ และความในใจของเราให้ผู้อื่นทราบ การเขียนมีลักษณะ การสื่อสารที่ถาวร สามารถคงอยู่นาน ตรวจสอบได้ เป็นหลักฐานอ้างอิงนับพันหมื่นปี ถ้ามีการเก็บรักษาให้คงสภาพไว้ได้ (นาถล จันทรเพ็ญ, 2539: 91) ดังนั้น การเขียนจึงเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างอดีตกับปัจจุบันไปถึงอนาคตได้ดี และจำเป็นต่อบุคคลในการฝึกฝนเรียนรู้เพื่อนำไปใช้จนกล่าวได้ว่า ภาษาเขียนมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าภาษาพูดเป็นทักษะสำคัญที่ใช้สื่อสารผ่านกาลเวลา และสถานที่ สามารถใช้บันทึกประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิวัฒนาการ

ของสังคมและวิทยาการแขนงต่างๆ (พัชรพชรรัตนโรภาส, 2552: 2) การถ่ายทอดทักษะการเขียนเพื่อให้เกิดการสื่อสารที่เป็นสากลและยั่งยืนจึงเป็นสิ่งสำคัญ

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยประสบปัญหาหลายด้าน เห็นได้จากนักเรียนบางส่วนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ นักเรียนไม่สามารถเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมด้วยเป็นสาเหตุมาจากผู้เรียนไม่เข้าใจในบทเรียนส่งผลให้ไม่ตั้งใจเรียนและไม่เห็นคุณค่าในรายวิชาภาษาไทย และไม่มีความเพียรในการที่จะเรียนรู้ เพราะฉะนั้นปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ด้วยการพัฒนาทักษะการเขียนในรายวิชาภาษาไทยเพื่อให้ผู้เรียนเขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ใช้ภาษาเรียบเรียงได้ถูกต้อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนา เรื่อง อิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นคุณธรรมแห่งความสำเร็จมาประยุกต์ใช้ในการฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยของนักเรียนน่าจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีเพราะอิทธิบาท 4 เป็นคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย

คำสอนตามหลักพระพุทธศาสนาที่เป็นศาสนาประจำชาติไทยได้กล่าวถึงการที่บุคคลจะทำงานให้สำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องมีหลักของอิทธิบาท 4 มาใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งจะช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้ไปสู่ความสำเร็จโดยอาศัยสิ่งเร้าจากในใจของตนคือการพอใจในสิ่งที่ทำ มีความขยันหมั่นเพียร มีจิตใจจดจ่อ และมีการสอบสวนไตร่ตรองในงานที่ทำ โดยไม่ได้อาศัยปัจจัยภายนอกหรือวัตถุนิยมเป็นสิ่งล่อ (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตฺโต, 2546: 204)

อิทธิบาท 4 เป็นคุณธรรมที่ประกอบด้วยหลักธรรม 4 ประการ คือ ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความตั้งใจ) และวิมังสา (ความไตร่ตรอง) (พระพรหมคุณาภรณ์, 2550: 186)

โดยหลักธรรมทางพุทธศาสนาสอนให้นำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้กับการทำงานและการใช้ชีวิต บุคคลจะประสบความสำเร็จได้ต้องปฏิบัติด้วยตนเอง และถ้าปฏิบัติได้ครบทั้ง 4 ประการแล้ว ตัวผู้ปฏิบัติเองจะมีธรรมในใจที่คอยสกัดกั้นอุปสรรคต่อความสำเร็จ คือ ความเบื่อหน่าย ความเกียจคร้าน ความไม่ใส่ใจและความง้อเซลา โดยจะสร้างฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสาขึ้นมาแทนในใจ ดังนั้นอิทธิบาท 4 นี้จะเป็นแรงเสริมกำลังใจที่คอยผลักดันให้ฝ่าฟันอุปสรรคจนบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำงานต่าง ๆ ดังนั้น ครูจึงควรปลูกฝังอิทธิบาท 4 ให้กับนักเรียนเพื่อเป็นแรงเสริมความเพียรในการเรียนรู้เรื่องต่างๆ รวมไปถึงการพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยของตนเองต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนภาษาไทยจึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยด้วยการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนา เรื่อง อิทธิบาท 4 เข้ามาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ในการเขียนสื่อสารของนักเรียนและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. พัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยโดยใช้อิทธิบาท 4 ในวิชาภาษาไทย
2. เพื่อประเมินทักษะการเขียนภาษาไทยโดยใช้อิทธิบาท 4 ในวิชาภาษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียน ในรายวิชา “ภาษาไทย” ที่นำหลักธรรมทางพุทธศาสนาเรื่อง อิทธิบาท 4 มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดย

ผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง หลังจากนักเรียนเรียนจบแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และตรวจให้คะแนนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อประเมินทักษะการเขียนภาษาไทย ระยะเวลาในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 แผน เวลา 27 ชั่วโมง เป็นเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลนำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจสอบและวิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ย เพื่อประเมินทักษะการเขียนภาษาไทยโดยใช้อิทธิบาท 4 ในวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อไป โดยใช้สถิติพื้นฐานการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean) และค่าร้อยละ (Percentage)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา ภาษาไทย เรื่อง การพัฒนาทักษะด้านการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 27 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 9 แผนการจัดการเรียนรู้

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน รายวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำหลักอิทธิบาท 4 มาพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย ในรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 78.40/76.84

2. การเรียนการสอนที่นำหลักอิทธิบาท 4 มาพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย ในรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้นทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ เข้าใจในบทเรียนจุดประสงค์ของการเรียน และชอบ

กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นโดยการใช้อิทธิบาท 4 เข้ามาพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีโดยนักเรียนมีแนวโน้มที่จะนำความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และสั่งสมเป็นองค์ความรู้ภายในตัวของนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้มีการนำหลักอิทธิบาท 4 มาพัฒนาในวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นได้ผ่านขั้นตอนกระบวนการการสร้างอย่างเป็นระบบและมีวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มจากการเลือกและเรียบเรียงหน่วยการเรียนรู้ตามลำดับเนื้อหาให้สอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม และพัฒนาทักษะการเขียนด้วยการนำหลักอิทธิบาท 4 เข้ามาใช้ด้วยการศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการเขียน และได้ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบ การกลั่นกรอง และการตรวจทานการแก้ไขจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

2. การจัดลำดับการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้เรียงจากเนื้อหาที่ใกล้ตัว เป็นการเขียนเนื้อหาที่มีขนาดสั้น ๆ ไล่ลำดับไปถึงการเขียนที่ซับซ้อนและยาวตามวิธีการเขียน ส่งผลให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้จากแผนการเรียนเดิมที่เรียนผ่านแล้วมาต่อยอดเนื้อหาใหม่ที่เป็นการจัดลำดับการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติวิชาภาษาไทย เรื่องทักษะการเขียน เช่น นักเรียนจะเรียนเรื่องการเขียนคำขวัญ และคำคม ก่อนเรียนเรื่องการเขียนโฆษณา เพราะหลักการเขียนโฆษณาจำเป็นต้องอาศัยความรู้เรื่องการสร้างคำขวัญ สอดคล้องกับ นาดตา บิลันธนาพันธ์ (2545) ได้กล่าวว่า

เกณฑ์ในการจัดลำดับการเรียนรู้ จะแตกต่างกันตามธรรมชาติของแต่ละกลุ่มวิชา เช่น ลำดับการเรียนรู้จากง่ายไปยาก จากสิ่งที่ป็นรูปธรรมไปสู่สิ่งที่ป็นนามธรรม

นอกจากนี้เมื่อนักเรียนได้เรียนจบแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วให้นักเรียน ทำแบบฝึกหัด และขึ้นงานประจำหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 9 หน่วยการเรียนรู้ นั้นมีคะแนนเฉลี่ย 7.84 คิดเป็นร้อยละ 78.40 คือประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สรุปผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำหลักอิทธิบาท 4 มาพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย ในรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 78.40/76.84

2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่นำหลักอิทธิบาท 4 มาพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย ในรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้นทำให้นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจในบทเรียนจุดประสงค์ของการเรียน และชอบกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นโดยการใช้หลักอิทธิบาท 4 เข้ามาพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี โดยนักเรียนมีแนวโน้มที่จะนำความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสั่งสมเป็นองค์ความรู้ภายในตัวของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีข้อจำกัดทางเวลา คือ จัดการเรียนการสอนเฉพาะภาคเรียนที่ 1 และพัฒนาเฉพาะทักษะการเขียน เพราะฉะนั้น ควรที่จะมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ต่อเนื่องทั้งภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 เพื่อให้สมบูรณ์ตลอดหลักสูตรปีการศึกษา ให้เป็นการสร้างองค์ความรู้ด้านการเขียน และนักเรียนจะได้เรียนการเขียนประเภทอื่น ๆ ที่บรรจุอยู่ในรายวิชาของภาคเรียนที่ 2 หรือพัฒนาทักษะอื่น ๆ ทั้งฟัง ดู พูด นอกจากการเขียนในการสื่อสารภาษาไทยเท่านั้น และถือเป็นรายวิชาที่สมบูรณ์ตลอดหลักสูตร

2. ควรมีการวิจัยโดยนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาอื่น ๆ มาทดลองใช้พัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยของนักเรียนด้านอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อให้นักเรียนจะได้เรียนรู้หลักธรรมอื่น ๆ ทางพุทธศาสนา ที่อาจนำมาช่วยพัฒนานักเรียนได้ทั้งคุณธรรม จริยธรรม และความรู้

3. ควรทดลองพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนโดยใช้เนื้อหาที่เป็นเรื่องราวเดียวกัน มาเชื่อมโยงกัน เช่น นำเนื้อหาจากวรรณคดีมาใช้เป็นข้อมูลในการยกตัวอย่าง หรือเล่าเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อใช้สอนการเขียนประเภทต่าง ๆ เพื่อลดเนื้อหาการเรียนที่ซ้ำซ้อนและเชื่อมโยงให้เป็นเนื้อหาเดียวกัน

บรรณานุกรม

- นาคดล จันทรเพ็ญ. (2539). **การใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: ดันอ้อ.
- นาคยา บิลันธนาพันธ์. (2545). **จากมาตรฐานสู่ชั้นเรียน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2541). **ธรรมนุญชีวิต**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2540). **ธรรมนุญชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์สวย จำกัด.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2550). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. (พิมพ์รวมเล่ม 3 ภาค ครั้งที่ 15). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จันทร์เพ็ญ.
- พัชราพร รัตนวโรภาส. (2552). **การพัฒนาฐานความรู้ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ สำหรับระดับปริญญาตรี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัชราภรณ์ วีรสิทธิ์. (2546). **ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบห้าประการของบุคลิกภาพ และความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคตามหลักอิทธิบาท 4 ของเจ้าหน่ที่ปฏิบัติอยู่ในสำนักประกันสังคม**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา อุตสาหกรรมและองค์การ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม. (2553). **หลักสูตรโรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. ม.ป.ท.**
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวปฏิบัติการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.